Międzynarodowa sesja *Kraków – mit i model miasta środkowoeuropejskiego*, Kraków, pałac Pod Krzysztofory, 14 września 2012 roku

Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski to impreza cykliczna, której źródeł można się doszukiwać w XVII Powszechnym Zjeździe Historyków Polskich, zorganizowanym w Krakowie we wrześniu 2004 roku. W spotkaniu tym wzięło udział prawie dwutysięczne grono naukowców. Wśród nich było niewielu zagranicznych uczonych i właśnie ich odczuwalny brak spowodował, że pojawił się pomysł zorganizowania kongresu badaczy czynnych za granicą, a zajmujących się dziejami Polski.

Po trzech latach przygotowań prowadzonych pod kierunkiem inicjatora przedsięwzięcia – prezesa krakowskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego prof. Andrzeja Chwalby – do Krakowa 28–30 czerwca 2007 roku zjechali uczeni z całego świata zajmujący się w swojej pracy naukowej historią Polski. Współorganizatorami I Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski w Krakowie, obok Polskiego Towarzystwa Historycznego, były takie instytucje, jak Uniwersytet Jagielloński, Muzeum Historii Polski, Stowarzyszenie Wspólnota Polska, Międzynarodowe Centrum Kultury oraz lokalne władze państwowe i samorządowe[1]. Przedstawiciele Muzeum Historycznego Miasta Krakowa będący członkami krakowskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego również wzięli udział w pracach organizacyjnych I Kongresu. Patronat nad tym wydarzeniem objął prezydent RP Lech Kaczyński.

Celem spotkania miało być przede wszystkim zgromadzenie w dawnej stolicy Polski bardzo licznej grupy badaczy dziejów naszego kraju wywodzących się z różnych kręgów kulturowych i pokazanie, że Polska dostrzega ich zaangażowanie w popularyzację jej historii w świecie. Wystąpienia badaczy z krajów sąsiednich i bardziej odległych uświadomiły nam, że nasza wiedza o pracach prowadzonych za granicą jest niepełna, gdyż polskie bibliografie nie notują wszystkich publikacji, a zagraniczne pojawiają się jedynie sporadycznie. Jednak co bardzo istotne, w wystąpieniach nie ograniczono się tylko do wyliczania dokonań osób i instytucji, ale co wydaje się ważniejsze, do opinii o tym, jaką rolę badania nad polskimi dziejami pełnią w ich krajach.

Organizatorzy Kongresu, doceniając zaangażowanie zagranicznych uczonych, ogłosili konkurs *Pro historia Polonorum*. Spośród 45 publikacji zgłoszonych do konkursu osiem otrzymało nominację do nagrody, zaś nagrodę główną

Otwarcie sesji Kraków – mit i model środkowoeuropejskiego. *Przemawia dyrektor MHK Michał Niezabitowski, fot. T. Kalarus*

wraz z figurką Galla Anonima uzyskał prof. Timothy Snyder z Uniwersytetu Yale za nowatorską i znakomicie napi-

[1] Urząd Miasta Krakowa i Województwo Małopolskie. *Program I Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski, Kraków 28–30 czerwca 2007 r. / Program of the 1st Congress For Foreign Scholars of Polish History – Kraków 28th–30th June, 2007* [online]. Kraków [dostęp: 27 września 2012 r.]. Dostępny w internecie: http://pth.krakow.pl/upload/program.pdf.

saną książkę *Sketches from a Secret War. A Polish Artist's mission to liberate Soviet Ukraine*[2]. Natomiast nagrodę specjalną za propagowanie historii Polski w świecie otrzymał brytyjski uczony Norman Davies. Decyzję kapituły prof. Andrzej Banach uzasadnił następująco: „Prof. Davies dokonał z wielkim powodzeniem – co nie udało się żadnemu z polskich historyków – wprowadzenia historii Polski do światowego obiegu naukowego, zwłaszcza kręgu anglosaskiego"[3].

W tym miejscu warto zauważyć, że poza obcokrajowcami pojawili się też historycy polscy, którzy pragnęli wziąć udział w obradach i poznać przy tej okazji opinie i spostrzeżenia na poszczególne aspekty naszej historii prezentowane przez zagraniczne grono naukowców. Pożądanym owocem bezpośrednich spotkań jest możliwość nawiązania nowych, międzynarodowych kontaktów.

Program Kongresu oprócz wykładów, sesji plenarnych, sympozjów, seminariów tematycznych i paneli dyskusyjnych obejmował również wizyty w muzeach, teatrach, nocne zwiedzanie miasta, koncerty i wycieczki w okolice Krakowa.

Należy podkreślić, że I Kongres odbył się w szczególnym roku dla Krakowa, bowiem miasto obchodziło wówczas 750. rocznicę lokacji. Z tej okazji Muzeum Historyczne Miasta Krakowa we współpracy z Archiwum Państwowym w Krakowie

i Towarzystwem Miłośników Historii i Zabytków Krakowa przygotowało jubileuszową wystawę *Kraków – europejskie miasto prawa magdeburskiego 1257–1791*[4], prezentowaną w pałacu Pod Krzysztofory. Uroczyste otwarcie wystawy miało miejsce podczas kulminacji obchodów rocznicy związanych z lokacją, tj. 5 czerwca 2007 roku. Patronat honorowy nad wystawą objęli: wojewoda małopolski Maciej Klima, przewodniczący Rady Miasta Krakowa Paweł Klimowicz i marszałek województwa małopolskiego Marek Nawara. Powołano także Komitet Honorowy wystawy pod przewodnictwem prezydenta miasta Krakowa prof. Jacka Majchrowskiego. Prace nad zorganizowaniem ekspozycji trwały kilka lat i poprzedziła je bardzo szeroka i szczegółowa kwerenda źródłowa, obejmująca swoim zasięgiem nie tylko zbiory krajowe, ale i zagraniczne. Na potrzeby wystawy pozyskano eksponaty z kilkudziesięciu instytucji: muzeów, archiwów, bibliotek, kościołów, klasztorów, uczelni, stowarzyszeń i od osób prywatnych. Wiele z tych przedmiotów prezentowano po raz pierwszy. Twórcy wystawy jubileuszowej nie poprzestali jedynie na zebraniu, opisaniu i pokazaniu eksponatów, mających dużą wartość historyczną dla Krakowa, ale postarali się także, przy użyciu najnowszych zdobyczy techniki, unaocznić zwiedzającemu zmiany zachodzące w mieście w ciągu stuleci. I tak, zespół pod kierownictwem Marty Marek i pod bezpośrednią opieką Michała Niezabitowskiego stworzył na podstawie źródeł archiwalnych – ikonograficznych i kartograficznych – kilka pełnoplastycznych makiet. Przy okazji prac nad makietami opracowano materiał cyfrowy, a także film *Civitas nostra Cracoviensis*[5]. Wszystkie te prace były prezentowane na wystawie jubileuszowej, która została uhonorowana przyznaniem nagrody III stopnia w konkursie W*ydarzenie muzealne roku – Sybilla 2007*[6].

Nie dziwi zatem fakt, że właśnie tę wystawę 1 lipca 2007 roku mieli możliwość obejrzeć uczestnicy Kongresu. Muzeum Historyczne Miasta Krakowa nie tylko udostępniło jubileuszową ekspozycję, ale zapewniło też fachową opiekę podczas zwiedzania. Zagranicznych gości po wystawie oprowadzała osobiście kurator wystawy dr Grażyna Lichończak-Nurek. Ponadto w foyer Auditorium Maximum UJ, głównym miejscu obrad Kongresu, przez cały czas ich trwania prezentowana była na okazałych monitorach w formie filmu wirtualna rekonstrukcja dawnej zabudowy Krakowa, opracowana przez wspomniany wyżej zespół badawczo-projektowy powołany przez dyrekcję MHK. Uczestnicy obrad mogli również skorzystać z bogatej oferty wydawniczej Muzeum na Targach Książki Historycznej, towarzyszących tej imprezie. O sukcesie I Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski najlepiej świadczy fakt, że już podczas jego trwania postanowiono o organizacji następnego spotkania za pięć lat, również w Krakowie.

II Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski odbywał się od 13 do 15 września 2012 roku. Ponownie w roli głównego organizatora wystąpiło Polskie Towarzystwo Historyczne. Współorganizatorami tego jeszcze bogatszego pod względem programowym spotkania były instytucje związane z Krakowem, a wśród nich Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Pedagogiczny, Targi w Krakowie, Muzeum

[2] Synder T.: *Sketches from a Secret War. A Polish Artist's Mission to Liberate Soviet Ukraine*. New Haven–London 2005. Wydanie polskie ukazało się nakładem SIW Znak: *Tajna wojna. Henryk Józewski i polsko-sowiecka rozgrywka o Ukrainę*. Przeł. B. Pietrzyk. Kraków 2008.

[3] Bsz: *Prof. Snyder laureatem nagrody za najlepszą książkę o historii Polski w języku obcym* [online]. Warszawa, PAP – Nauka w Polsce [dostęp: 27 września 2013 r.]. Dostępny w internecie: http://wwwnaukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news,63876,prof-snyder-laureatem-nagrody-za-najlepsza-ksiazke-o-historii-polski-w-jezyku-obcym.html.

[4] Ekspozycję przygotował zespół pod kierownictwem dr Grażyny Lichończak-Nurek (kurator wystawy) w składzie: Greta Czupryniak, Marta Marek, Jan Marek Suchowiak (aranżacja plastyczna), Anna Śliwa-Suchowiak (opieka konserwatorska). Zob. Passowicz W.: *Kronika działalności Muzeum Historycznego Miasta Krakowa w 2007 roku*. „Krzysztofory. Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa" 2006, z. 26, s. 247.

[5] Zaproszenie do Komitetu przyjęli: metropolita krakowski ks. kard. Stanisław Dziwisz, nadburmistrz stolicy krajowej Magdeburg dr Lutz Trümper, dyrektor Kulturhistorisches Museum Magdeburg prof. dr hab. Matthias Puhle, prezydent miasta Wrocławia dr Rafał Dutkiewicz, rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. dr hab. Karol Musioł, przewodniczący Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa prof. dr hab. Franciszek Ziejka, prezes krakowskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego prof. dr hab. Andrzej Chwalba, przewodniczący Rady Muzeum Historycznego Miasta Krakowa dr hab. Krzysztof Zamorski prof. UJ. Zob. Lichończak-Nurek G.: *Wystawa jubileuszowa Kraków – europejskie miasto prawa magdeburskiego 1257-1791. Refleksje ex post*. „Krzysztofory. Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa" 2006, z. 26, s. 27–32.

[6] *Ibidem*, s. 39.

Historyczne Miasta Krakowa, Międzynarodowe Centrum Kultury, Muzeum Historii Polski[7]. Na główne miejsce obrad ponownie wybrano Auditorium Maximum. Temat wiodący sformułowano następująco: *Polska w Europie Środkowej*. Inicjatorzy forum podkreślili, że „Program II Kongresu bierze swój początek w studium samego pojęcia Europy Środkowej, w jego historycznych zmiennych granicach i konceptualizacjach. Zakreślone w ten sposób pojęciowe granice stanowią oparcie dla kilku sesji głównych, ukazujących »historie paralelne«, tj. takie, które ukazują równolegle najważniejsze sfery życia politycznego, społecznego i kulturowego tej części Europy na przestrzeni wieków"[8].

Zasadniczym celem miało być przeprowadzenie dyskusji i wymiana doświadczeń badaczy zagranicznych zajmujących się dziejami Polski. Podczas obrad Kongresu w foyer Auditorium Maximum odbyły się Targi Książki Historycznej, podczas których można było zapoznać się z bogatą ofertą wydawniczą również naszego Muzeum. Uczestnicy obrad mogli także zwiedzić z przewodnikiem trasę turystyczną *Śladami europejskiej tożsamości Krakowa*, znajdującą się w Podziemiach Rynku, a także wystawę stałą *Kraków – czas okupacji 1939–1945*, prezentowaną w Fabryce Emalia Oskara Schindlera. Obie wystawy zostały zorganizowane z wykorzystaniem technik multimedialnych i udostępnione publiczności w 2010 roku. Na podkreślenie zasługuje fakt, że podziemny park archeologiczny prezentujący średniowieczny Kraków został uznany przez internautów za wydarzenie 2010 roku.

Podczas II Kongresu zostały wręczone następujące nagrody. W ramach konkursu *Pro historia Polonorum* spośród 10 nominowanych publikacji[9] za najlepszą obcojęzyczną książkę dotyczącą historii Polski jury uznało pracę prof. Antony'ego Polonsky'ego *The Jews in Poland and Russia*. W kolejnym rozstrzygniętym konkursie nagrodę im. Wacława Felczaka i Henryka Wereszyckiego przyznano prof. Hansowi Henningowi Hahnowi z Niemiec za monografię *Stereotypy – tożsamość – konteksty. Studia nad Polską i europejską historią*[10]. Nagrody honorowe przyznano prof. Jarosławowi Hrycakowi z Ukrainy[11] i prof. Natalii Lebiediewej z Rosji. Prof. Jarosław Hrycak został wyróżniony za szczególne zasługi na polu naukowym i popularyzatorskim, a prof. Natalia Lebiediewa za całokształt pracy badawczej nad historią Polski[12].

Na uwagę zasługuje fakt, że obecnie Muzeum Historyczne Miasta Krakowa wystąpiło nie tylko jako uczestnik Kongresu, ale również jako jego współorganizator, urządzając 14 września 2012 roku w pałacu Pod Krzysztofory (w sali Baltazara Fontany) własną sesję naukową *Kraków – mit i model miasta środkowoeuropejskiego*. Główni organizatorzy Kongresu zdecydowali się poświęcić odrębną sesję współczesnej narracji historycznej prowadzonej przez muzea miejskie, które coraz aktywniej występują w budowaniu lokalnej społeczności.

Do udziału w spotkaniu zostali zaproszeni przede wszystkim przedstawiciele muzeów miejskich z krajów Europy Środkowo-Wschodniej, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Polski. Dlatego nieprzypadkowe wydaje się przyjęcie założenia zaprezentowania Krakowa jako europejskiego miasta modelowego, którego nie można pominąć przy badaniu dziejów dawnych miast naszego kontynentu.

Program sesji, ułożony przez Michała Niezabitowskiego i dr Grażynę Lichończak-Nurek, został dołączony do planu obrad II Kongresu, zachęcając w ten sposób zagranicznych gości do wysłuchania i wzięcia udziału w dyskusji nad poszczególnymi referatami prezentowanymi przez prelegentów. Promocją wydarzenia zajmował się muzealny Dział Promocji i Marketingu w osobie Moniki Kocbuch. Natomiast Wojciech Jodłowski z Pracowni Plastycznej MHK przygotował specjalne zaproszenie, w którym dyrektor Michał Niezabitowski zaznaczył, że „środowisko [muzealne] potrzebuje wymiany doświadczeń, szczególnie w obszarze poszukiwania dróg tworzenia muzealnej narracji o mieście

[7] Oprócz partnerów krajowych współorganizatorami II Kongresu były następujące instytucje zagraniczne: Slovenská historická spoločnosť pri Slovenskej akademii vied, Sdružení historiků České republiky (Historického klubu 1872), Magyar Történelmi Társulat.

[8] *II Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski: Polska w Europie Środkowej* [online]. [dostęp: 27 września 2013 r.]. Dostępny w internecie: http://pth.krakow.pl/index.php?site=kongres_badaczy.

[9] Dessberg F. (Francja): *Le triangle impossible. Les relations franco-soviétiques et le facteur polonais dans les questions de sécurité en Europe 1924–1935*. Bruxelles 2009; Dołbiłow M. (Rosja): *Russkij kraj, čužaja viera. Etnokonfesjonalnaja politika impierji w Litwie i Biełarusi pri Aleksandrie II*. Moskva 2010; Fedoruk J. (Ukraina): *Vilenskyj dogovor 1656 r. Schidnojevropejs'ka kryza i Ukrajna u seredyni XVII stolittja*. Kyiv 2011; Lebiediewa N. (Rosja): cykl opracowań i publikacji źródeł dotyczących polityki ZSRS wobec Polski i innych krajów środkowoeuropejskich w czasie II wojny światowej; Mick C. (Niemcy): *Kriegserfahrungen in einer multiethnischen Stadt: Lemberg 1914–1947*. Wiesbaden 2011; Migev V.T. (Bułgaria): *Polskata kriza, "Sildarnost" I Bălgarija (1980–1983)*. Sofia 2008, Pietrov N. (Rosja): *Po scenariju Stalina: Rol organov NKVD–MGB SSSR w sovietizacii stran Centralnoj i Vostocznoj Jevropy 1945–1953 gg*. Moskva 2011; Polonsky A. (USA): *The Jews in Poland and Russia. T. 1 (1350–881), T. 2 (1881–1914)*. Oxford 2009–2010; Schenk D. (Niemcy): *Lemberger Professorenmord und der Holocaust in Ostgalizien*. Bonn 2007; Wolff L. (USA): *The Idea of Galicia: History And Fantasy in Habsburg Political Culture*. Stanford 2010, por. informacje krakowskiego oddziału PTH [online]. [dostęp: 27 lipca 2013 r.]. Dostępny w internecie: http://pth.krakow.pl/index.php?site=news&id=31.

[10] Henning Hahn H.: *Stereotypy – tożsamość – konteksty. Studia nad Polską i europejską historią*. Poznańska Biblioteka Niemiecka. Poznań 2011.

[11] bko abe: *Zakończył się II Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski* [online]. Warszawa, PAP – Nauka w Polsce [dostęp: 27 lipca 2013 r.]. Dostępny w internecie: http://www.naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news,391806,zakonczyl-sie-ii-kongres-zagranicznych-badaczy-dziejow-polski.html.

[12] *Prof. Antony Polonsky laureatem Nagrody Pro Historia Polonorum 2012!* [online]. Warszawa, Portal historyczny [dostęp: 27 września 2013 r.]. Dostępny w internecie: http://www.polishhistory.pl/index.php?id=17&tx_ttnews[tt_news]=2913&tx_ttnews[backPid]=54&cHash=5ec263cd53f45f05a2758c09c3e3a45f.

Przedstawiciele zagranicznych muzeów miejskich biorący udział w spotkaniu, od lewej: Jakub Potůček (Muzeum Uměni Olomouc / Muzeum Sztuki w Ołomuńcu), Bogdan Czajkowski (Львівський Історичний Музей / Muzeum Historyczne Miasta Lwowa), Volker Rodekamp (Stadtgeschichtliches Museum Leipzig / Muzeum Historyczne Miasta Lipska), Jolanta Karpavičiene (Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai / Muzeum Narodowe – Pałac Wielkich Książąt Litewskich), Claus-Peter Hasse (Kulturhistorische Museum Magdeburg / Muzeum Historii i Kultury Magdeburga), Robert Pollák (Východoslovenské Muzeum / Muzeum Wschodniosłowackie), Michał Niezabitowski (Muzeum Historyczne Miasta Krakowa), fot. T. Kalarus

i jego mieszkańcach". Do udziału w obradach sesji zostali zaproszeni przedstawiciele 80 krajowych placówek muzealnych, a także instytucji krajowych, m.in. Polski Komitet Narodowy ICOM, Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa,Stowarzyszenie Muzealników Polskich[13].

Na przykładzie wybranych muzeów europejskich organizatorzy sesji zdecydowali się porównać doświadczenia w zakresie pokazywania różnorodności i wielobarwności wspólnego dziedzictwa kulturowego. W związku z tym uczestnikom obrad zostały postawione pytania o to, w jaki sposób obecność sąsiadów Polski eksponowana jest w dziedzictwie Krakowa i jak polska kultura i historia jest przedstawiana na muzealnych wystawach naszych sąsiadów. Skoncentrowano się na takich aspektach, jak wspólne korzenie naszej tożsamości oraz wspólnota kulturowa, którą utożsamiamy z tradycją chrześcijańską, rozwojem kontaktów intelektualnych i artystycznych. Podczas tego spotkania porównano również doświadczenia w zakresie ewolucji form prezentowania zabytków, metod pracy naukowo-badawczej w placówkach muzealnych i sposobów udostępniania jej efektów. Wzięto też pod uwagę, że różnorodne formy działalności muzeów mogą być przeznaczone dla działań popularyzatorskich i edukacyjnych.

Obowiązki moderatora spotkania pełnił Michał Niezabitowski, a koordynatorem był Walery Bubień. Program obrad sesji składał się z wystąpień, które przede wszystkim miały służyć porównaniu i wymianie doświadczeń w obszarze badań nad dziejami miast i metod ich prezentowania. Dodatkowym punktem była dyskusja na ten temat. Sesja została przeprowadzona w trzech językach: polskim, niemieckim i angielskim. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele muzeów krajowych, a także goście Kongresu. Referaty zostały przedstawione przez następujących prelegentów: Michał Niezabitowski (Muzeum Historyczne Miasta Krakowa): *Kraków w Europie Środka. Absorpcja, świadomość, tożsamość*; Volker Rodekamp (Stadtgeschichtliches Museum Leipzig / Muzeum Historyczne Miasta Lipska): *Kraków – Lipsk. Miasta na wspólnej drodze. W poszukiwaniu nowej narracji muzealnej*; Claus-Peter Hasse (Kulturhistorische Museum Magdeburg / Muzeum Historii i Kultury Magdeburga): *Kraków – Magdeburg. Wspólne korzenie tożsamości*; Robert Pollák (Východoslovenské Muzeum / Muzeum Wschodniosłowackie): *Kraków – Koszyce. Europejskie stolice kultury. Doświadczenia ze 140-letniej historii Muzeum Wschodniosłowackiego w Koszycach oraz jego przyszłość*; Jakub Potůček (Muzeum Uměni Olomouc / Muzeum Sztuki w Ołomuńcu): *Nowa Huta – Ostrava Poruba. Kon-*

[13] Zaproszenie do udziału w sesji zostało również wystosowane do przewodniczącego Rady Miasta Krakowa Bogusława Kośmidra, przewodniczącego Sejmiku Województwa Małopolskiego Kazimierza Barczyka, marszałka województwa małopolskiego Marka Sowy, przewodniczącego Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa prof. dr. hab. Franciszka Ziejki.

Goście i uczestnicy międzynarodowej sesji naukowej w sali Baltazara Fontany w pałacu Pod Krzysztofory, 14 września 2012 r., fot. T. Kalarus

frontacja polskiego i czechosłowackiego socrealizmu; Bogdan Czajkowski (Львівський Історичний Музей Lwiwskij Istoricznij Muzej / Muzeum Historyczne Miasta Lwowa): *Kraków – Lwów. Wspólna przeszłość we współczesnej narracji muzealnej*; Jolanta Karpavičiene (Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai / Muzeum Narodowe – Pałac Wielkich Książąt Litewskich): *Kraków – Wilno. W europejskiej rodzinie miast prawa magdeburskiego*. Ostatnim prelegentem miał być Roland Perényi (Budapesti Történeti Muzeum / Muzeum Historii Budapesztu): *Między dawnymi siedzibami królewskimi. Obraz Krakowa widziany z perspektywy Budapesztu na przełomie XIX i XX wieku.* Prelegent musiał jednak odwołać swój udział w sesji.

W tym miejscu chciałbym przytoczyć najważniejsze tezy wygłoszone przez niektórych uczestników sesji. Michał Niezabitowski nawiązał do wątków historycznych łączących Kraków z ościennymi ośrodkami miejskimi, m.in. z Magdeburgiem, Lipskiem, Lwowem, Koszycami. Uznał, że opisywanie historii miast europejskich przez pryzmat narodowy mogłoby doprowadzić do pewnych problemów związanych z tożsamością ośrodków miejskich naszej części Europy, ponieważ ich funkcjonowanie i rozwój związane były z wielokulturowością i wieloetnicznością wspólnot je zamieszkujących. Dlatego bardziej udaną opcją byłby wzorzec podkreślający wspólną przeszłość, jak i wspólne problemy, które trapią nasze miasta w dniu dzisiejszym. Muzeum miejskie nie powinno ograniczać się tylko do swojego regionu administracyjnego, ma być otwarte na odnajdywanie wpływów innych ośrodków miejskich i w taki sposób tworzyć współczesną narrację.

Volker Rodekamp (Lipsk) mówił o tym, posługując się przykładem wystawy zorganizowanej z okazji setnej rocznicy pierwszej ekspozycji otwartej w Muzeum Historycznym Miasta Lipska, jak historia narodu odbija się na rozwoju miasta i jak można ten fakt wykorzystać w komponowaniu wystaw.

Claus-Peter Hasse (Magdeburg) stwierdził, że oprócz znormalizowania stosunków prawnych, wolności osobistej, utrzymania porządku czy rozwoju gospodarczego prawo magdeburskie przyczyniło się do przemian kulturowych i politycznych tych miast, gdzie zostało zastosowane. Hasła sprawiedliwości i wolności, które łączyły w epoce średniowiecza i czasach nowożytnych Magdeburg i Kraków, powinny przyczynić się do zbliżenia naszych miast w czasach współczesnych.

Robert Pollák (Koszyce) rozpoczął swoje wystąpienie od przedstawienia historii powstania projektu noszącego nazwę Europejska Stolica Kultury, biorącego swój początek w 1985 roku. Omówił wady i zalety tego przedsięwzięcia prowadzonego przez Unię Europejską. Przypomniał także, że Kraków pełnił tę funkcję w 2000 roku, natomiast Koszyce zostaną Europejską Stolicą Kultury w 2013 roku. Nakreślił 140-letnią historię działalności Muzeum Wschodniosłowackiego. Zwrócił uwagę na wspólne wątki łączące nasze miasta od czasów średniowiecza, nie pomijając rozbieżności, które pojawiły się w ich rozwoju i funkcjonowaniu w ciągu wieków.

Z kolei referat Jakuba Potůčka (Ołomuniec) dotyczył porównania polskiego i czechosłowackiego socrealizmu na przełomie lat czterdziestych i pięćdziesiątych ubiegłego wieku. Przykładem posłużyły takie miasta, jak Nowa Huta i Ostrawa Poruba, które zostały wybudowane nie tylko jako wielkie ośrodki przemysłu ciężkiego, ale demonstrowały również siłę władzy państwowej. Na przykładzie tych

dwóch miast prelegent starał się wskazać specyficzne cechy narodowe, podobieństwa i różnice między polską a czechosłowacką architekturą socrealizmu, które służyły za pewnego rodzaju wzór dla państw znajdujących się pod wpływem Związku Sowieckiego.

Bogdan Czajkowski (Lwów) skupił się przede wszystkim na zaprezentowaniu projektów, do których wypożyczono eksponaty z Muzeum Historycznego Lwowa. Na tym tle przedstawił wieloletnią współpracę między Muzeum Historycznym Miasta Lwowa i Muzeum Historycznym Miasta Krakowa, zapoczątkowaną w 1993 roku, która zaowocowała wystawą *Polacy i Kozacy w walce z Turkami*. Świadectwem kolejnych wspólnych ekspozycji są katalogi upamiętniające te wydarzenia. Artefakty znajdujące się w muzealnych magazynach Lwowa świadczą o wielowiekowych kontaktach z Krakowem. Podsumowując swoje wystąpienie, prelegent uznał, że muzealnicy zajmujący się badaniem zbiorów, ich ochroną i promocją, mając świadomość wspólnego dziedzictwa naszych miast, powinni w sposób obiektywny pokazywać ich dzieje.

Jolanta Karpavičiene (Wilno) w swoim wykładzie szczególną uwagę skoncentrowała na rozwoju prawa magdeburskiego i kultury miejskiej na terenach Wielkiego Księstwa Litewskiego, które rozpoczęło się w czasach panowania Władysława Jagiełły, a było związane z zawarciem unii z Królestwem Polskim. Od XIV do XVIII wieku na ziemiach litewskich prawo magdeburskie zostało nadane około 250 miastom. Prelegentka naświetliła również stan badań nad kulturowym dziedzictwem Wilna, które ma wspólne wątki zarówno z Krakowem, jak i z innymi europejskimi ośrodkami miejskimi przez funkcjonowanie prawa magdeburskiego.

Wydaje się, że referentom udało się w swoich wystąpieniach skoncentrować się na badaniach nad Krakowem jako przykładem miejsca, gdzie krzyżowały się różnorodne wpływy, doświadczenia i wartości na płaszczyźnie wymiany kulturowej, ideologicznej i urbanistycznej. Mit i model Krakowa został porównany z dziejami znaczących miast krajów sąsiednich, przede wszystkim w skali narracji muzealnej. Ważnym zadaniem było znalezienie wątków łączących dzieje miast tej części Europy, a przejawiających się w dziedzictwie prawa magdeburskiego, w budowaniu tożsamości wielu pokoleń w kulturze i tradycji chrześcijańskiej, poruszono również aspekty ekonomiczne w kontekście dawnych wspólnych szlaków handlowych.

Podsumowując sesję, jej uczestnicy stwierdzili, że niebagatelne znaczenie ma współczesna opowieść muzealna, musi być ona atrakcyjna i zrozumiała dla szerokiej grupy społecznej w tym turystów, mieszkańców i młodzieży, tylko w ten sposób muzea mogą dalej osiągać swoje cele. Spotkanie zapewne przyczyniło się do rozwoju instytucji muzealnych, zwiększając ich rolę w funkcjonowaniu społeczności lokalnej oraz stało się zalążkiem nowych sposobów ukazywania miejskiego dziedzictwa kulturowego. W planach MHK jest wydanie referatów prezentowanych podczas sesji *Kraków – mit i model miasta środkowoeuropejskiego*. Zgromadzenie w jednej publikacji wszystkich materiałów będzie, zdaniem organizatorów, wspaniałym podsumowaniem i pamiątką tego międzynarodowego wydarzenia.

Na koniec należy dodać, że współorganizacja Kongresu, a także przygotowanie własnej sesji, było ogromnym wyzwaniem tak dla pracowników, jak i samego Muzeum jako instytucji. Z uwag, które napłynęły od naszych gości, wynika, że zadanie, jakiego się MHK podjęło, zostało dobrze wykonane. Uznanie u zagranicznych partnerów muzealnych bardzo cieszy, gdyż będzie ukazywać nasze Muzeum jako instytucję, z którą warto kontynuować współpracę.

The International Session *Kraków – A Myth and a Model of the East-Central European City*, Kraków, Krzysztofory Palace, 14 September 2012

On 13–15 September 2012 Kraków played host to the Second International Congress of Polish History, *Poland in Central Europe*. Organized – as before – on the initiative of the Polish Historical Society, the event was intended to provide foreign researchers dealing with the history of Poland with an opportunity to share their experiences in that field.

As an institution involved in the organization of the meeting, the Historical Museum of the City of Kraków hosted one of the sessions, *Kraków – A Myth and a Model of the East-Central European City*, which was held in the Baldassare Fontana Room at Krzysztofory Palace on 14 September 2012. That international meeting was devoted to contemporary historical narration pursued by city museums. It was aimed, among other things, at a comparison of experiences not only from the angle of the common cultural heritage, but also in terms of the differences between these experiences. The participants were confronted with questions about the ways in which Poland's neighbouring countries have been taken into account while presenting the heritage of Kraków, and how Polish culture and art have been presented in our neighbours' museum exhibitions.

The representatives of foreign city museums located relatively close to Kraków were invited to participate in the session. Speakers representing the museums in Leipzig, Magdeburg, Kosice, Olomouc, Lviv, Vilnius and Kraków took the floor during the meeting. Their addresses revolved around Kraków as a place where different influences, experiences and values had merged. Attempts were made to find common themes in the histories of these Central and Eastern European cities, which had all been founded in accordance with the Magdeburg Law and had shared the same Christian culture and tradition. The conference will possibly contribute to the development of city museums and to the enhancement of their role for local communities.